

HRVATSKA STRUČNA UDRUGA ZA PLIN – HSUP

Heinzlova 9, Zagreb

tel: 01/6189-592, e-mail: hsup@hsup.hr; web: www.hsup.hr

DOMAĆI PLIN, MALI DISTRIBUIRANI UREĐAJI, PARALELNO KORIŠTENJE PLINA I OBNOVLJIVIH ENERGETSKIH IZVORA – BEZ SUBVENCije OBNOVLJIVE ENERGIJE – BIOPLIN – GREEN GAS

prof. dr. sc. Miljenko Šunić, dipl. ing.
predsjednik HSUP-a

Nova energetika, Vodice, 22. i 23. studenoga 2012.

1. DOMAĆI PLIN (PRIRODNI I UKAPLJENI NAFTNI)

ZALIHE PRIRODNOG PLINA U RH:

- potvrđene rezerve $\approx 50 \cdot 10^9 \text{ m}^3$
- nekonvencionalni izvori $\approx 80 \cdot 10^9 \text{ m}^3$ (procjena)
- NEISTRAŽENA PODRUČJA (obećavajuća):
  - srednji i južni Jadran
  - Dinaridi i Ravni kotari
  - kontinentalna Hrvatska (veće dubine)

UKAPLJENI NAFTNI PLIN (2011.)

- proizvodnja: 266.000 t
- potrošnja: 145.000 t
- izvoz: 121.000 t

BIOPLIN

- nisu još pripremljeni podaci

2. BIOPLIN U RH

- veći broj projekata je dovršen, a neki se i dalje grade, dok se plin koristi lokalno što čini velike probleme opremi koja ga koristi radi lošije kvalitete (nepročišćenog bioplina)
- u pravilu je rješenje da se iz njega izdvaja metan i tlači u transportni plinovodni sustav što je početak stvaranja i kod nas **ZELENOG PLINA (Green gas)** – u svijetu su to već uhodani projekti

3. DOMAĆI RAD, PROIZVODNJA OPREME, UREĐAJA I ZAPOŠLJAVANJE U PLINSKOME GOSPODARSTVU

- kod velikih projekata, bilo na moru ili kopnu, u pravilu uvode se partnerski odnosi podjele rizika
- posjedujemo veliko iskustvo u izradi, opremanju i održavanju bušotina te razradi ležišta – većinu radova odrađuju naše tvrtke
- proizvodnju plina i nafte vrše također naši zaposlenici
- platforme se grade u našim brodogradilištima
- polaganje svih vrsta plinovoda obavljamo sami

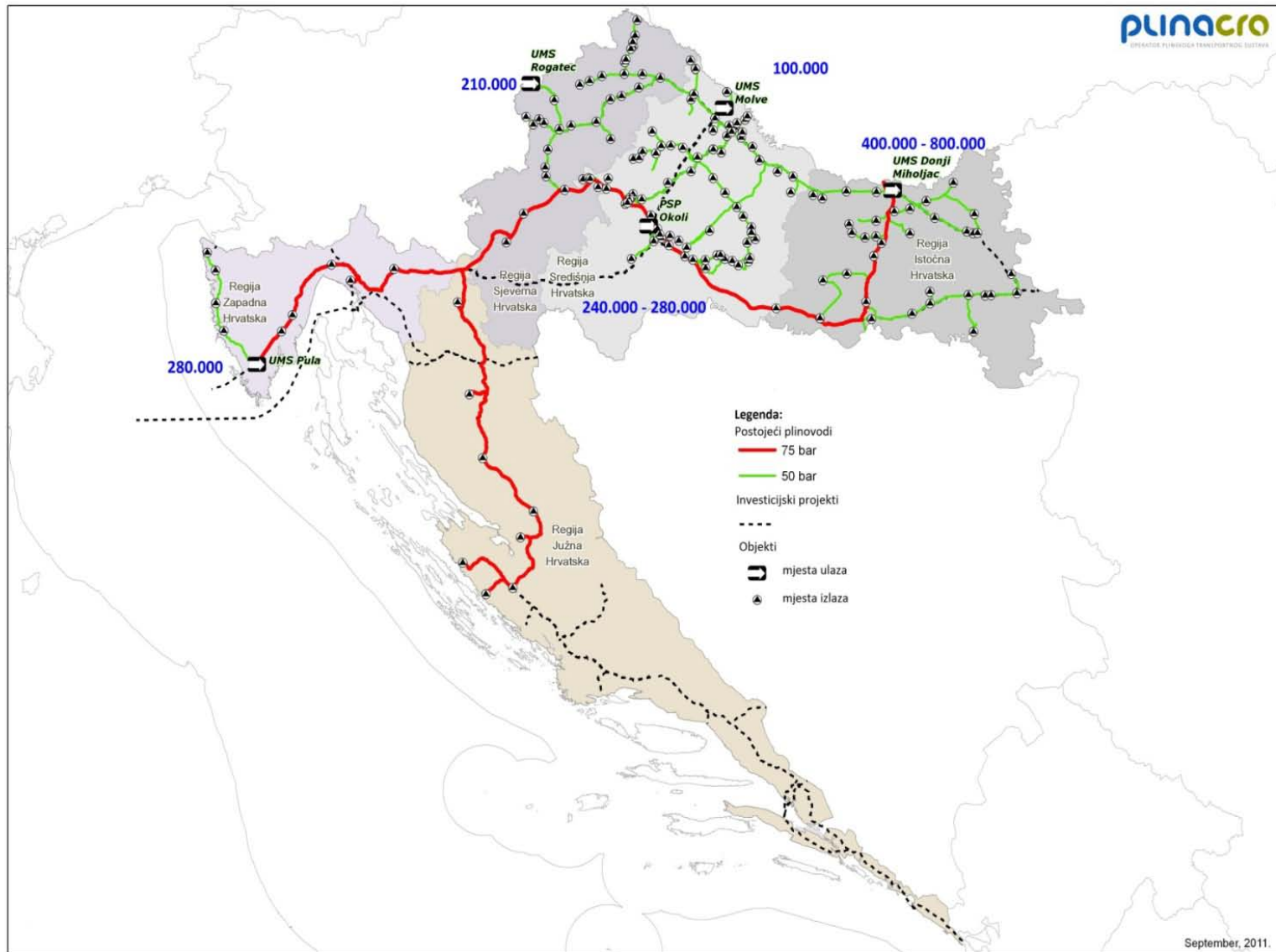
3. DOMAĆI RAD, PROIZVODNJA OPREME, UREĐAJA I ZAPOŠLJAVANJE U PLINSKOME GOSPODARSTVU

- **proizvodnja ostale opreme također obavljamo sami kao što su:**
  - **polietilenske cijevi (dvije tvornice)**
  - **razni zaporni organi (ventili, zasuni i slično)**
  - **regulatori plina i razni pročištači**
  - **razni zasuni sa mogućnošću upravljanja**
  - **dio plinomjera**
  - **vršimo baždarenje, ispitivanje i procjenu točnosti skoro svih vrsta plinomjera**
  - **veliki dio informatičke opreme za nadzor i upravljanje**

4. STANJE PLINSKOG SUSTAVA RH

- **IZGRAĐEN JE TRANSPORTNI SUSTAV SKORO ZA GODIŠNJI KAPACITET OD MIN. $6,5 \cdot 10^9 \text{ m}^3$**
  - **nažalost plina se koristi tek $3,5 \cdot 10^6 \text{ m}^3$ što umnogome smanjuje efikasnost rada i povrat uloženog kapitala**
- **PRIPREMA SE IZGRADNJA MALOG VRŠNOG SKLADIŠTA I POVEĆAVA RADNI OBUJAM SKLADIŠTA OKOLI**
- **NEDOSTAJU PLANOVI OKO REALIZACIJE STRATEŠKOG SKLADIŠTA**

5. STANJE PLINSKOG SUSTAVA RH (grafički prikaz)

6. POTROŠNJA I POTRAŽNJA ZA PLINOM

- stvarna potrošnja plina se smanjuje radi recesijskog utjecaja, štednje i toplinski boljih zgrada te korištenja efikasnijih tehnologija
- predviđene potražnje u rafnjerijama i termoelektrani Sisak ne napreduje predviđenim tempom te novom priključenju široke potrošnje također je nastupila stagnacija od skoro **48.000** godišnje smanjila se je na oko **10.000** novih potrošača godišnje

7. CIJENE PLINA

- razmišlja se o cijenama koje neće biti bazirane na naftnim derivatima
- neće biti podložna spekulacijama, geopolitičkim utjecajima i manipulaciji
- velika raspoloživost u konvencionalnim i nekonvencionalnim zalihama te dostupnost LNG-terminala i transportne mreže utjecat će na smanjenje monopola, spekulacija i drugih raznih manipulacija oko povećanja iznosa cijena

8. CIJENE PLINA – NOVE TEHNOLOGIJE – NEKONVENCIONALNI IZVORI

- primjena novih efikasnih tehnologija, poput kogeneracija i trigeneracija.
- proizvodnja iz nekonvencionalnih zaliha znatnoće nadmašiti potražnju
- primjena novih tehnologija (gorivne ćelije) te smanjenja naknada za emisiju CO₂ bitno će utjecati na smanjenje cijena plina već nakon 2035. godine

9. PRIKAZ RASPOLOŽIVOSTI PLINSKIH MIKROKOGENERACIJA U RH (samo od strane jednog proizvođača)

VRSTE KOGENERATORA - mCHP		6kW _e	15kW _e	20kW _e
Električna snaga (moduliranje)	(kW)	0,3 - 6	6 - 15	10 - 20
Električna učinkovitost	(%)	28,8	30	32
Faze i frekvencije		jedna faza / 50Hz	3 - faze / 50Hz	3 - faze / 50Hz
Toplinski izlaz	(kW)	11,7	17 - 30	17 - 30
Toplinska učinkovitost	(%)	56,2	62	64
Ukupna učinkovitost	(%)	85	92	96
Dimenzije	(DxŠxV)	110 x 66 x 150	125 x 75 x 111	125 x 75 x 111
Težina	(Kg)	465	700	750
Servisni intervali	(sati)	10.000	8.500	6.000
Maksimalni povrat	T (°C)	65	75	75
Vrsta plina		prirodni plin, propan, butan		
Potrošnja plina	(kWh)	20,8	49,8	62,5
Nivo buke	dB (A)	52	49	49
Motor		hlađen vodom, 4-taktni, 3-cilindra		
Tip		hlađen vodom, 4-taktni, 3-cilindra		
Volumen	(cm ³)	952	2237	2237
Nazivna brzina		1600-1800	1500	1500
Tip generatora		tip permanet magnet /sinhroni 16 polni	asinhroni, 4 polni	asinhroni, 4 polni
Cijena (bez PDV-a)*	kN	19.000	34.000	40.500

*uključena priključna kutija

10. PRIKAZ INSTALIRANOG BROJA PLINSKIH TOPLINSKIH CRPKI APSORPCIJSKOG TIPA U HRVATSKOJ (Tehnokom d.o.o.)

GODINA	BROJ INSTALIRANIH JEDINICA	RASHLADNI UČIN (kW)	TOPLINSKI UČIN (kW)
2004	1	17,5	35
2005	1	17,5	35
2006	17	297,5	595
2007	20	350	700
2008	56	980	1960
2009	38	665	1330
2010	26	455	910
2011	16	280	560
UKUPNO	175	3062,5	6125,0

napomena: sveukupni broj ostalih instaliranih tipova je oko 350

11. CIJENE PLINA U RH

- određivane su politički i u prošlosti su stvoreni veliki problemi radi nedostatka finansijskih sredstava da se lokalni plinovodi nisu mogli kvalitetno održavati
- ponegdje su finansijska sredstva trošena u druge komunalne gradske objekte, što je dovelo da su neke plinske distributivne mreže u vrlo lošem stanju ispravnosti
- s udjelom u cijeni plina u plinskom lancu, od izvora do korisnika, najviše problema imaju lokalni distributeri

12. ODNOSI CIJENA IZMEĐU ENERGENATA ZA DOMAĆINSTVA U RH

CIJENE ENERGENATA U DOMAĆINSTVU

prirodni plin	0,39	kn/kWh
propan-butan (spremnici)	0,64	kn/kWh
propan-butan (boce)	0,84	kn/kWh
loživo ulje (bez dostave)	0,71	kn/kWh
električna energija (plava tarifa)	1,05	kn/kWh

Skuplje od prirodnog plina za:

64 %

115 %

82 %

169 %

1 m³ prirodnog plina = 9,26 kWh

13. ŠTO SE MORA UVIJEK ČINITI

- svakom poslovnom čovjeku koji želi ulagati u gospodarstvo pa i plinsko gospodarstvo **MORA** se omogućiti povrat kapitala u razumno prihvatljivom roku
- to je jedina mogućnost za daljnji razvoj gospodarstva te cjelokupni opstanak društva
- što se plina tiče, ovo se posebno odnosi na ISTRU, HRV. PRIMORJE i DALMACIJU pa i ostale krajeve koji dograđuju svoje energetske sustave

14. RAD NA STVARANJU MLADOG KADRA

- **financijske neizvjesnosti i recesija iziskuju potpuno novi pristup u interdisciplinarnom energetsom obrazovanju**
- **Međunarodna plinska unija je na konferenciji organizirala poseban program obuke (250 mladih energetičara iz cijeloga svijeta) kao budući planeri i energetske stratezi**
- **neophodno je stvoriti stručni potencijal koji će biti sposoban se nositi s najvećim izazovima u okviru izrazito dinamičnih i nesigurnih ekonomskih uvjeta te sve rigoroznijih ekoloških zahtjeva**

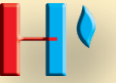

15. BUDUĆNOST HRVATSKE ENERGETIKE (I PLINA)

- postupno uvođenje inteligentnih sustava u energetiku
- po mogućnosti energetiku predati struci koja mora preuzeti i odgovornost za njenu sadašnjost, ali i budućnost koja je uvijek duža od 30 godina (pojedini projekti)

16. LITERATURA:

- 1. International energy agency (IEA) –
Zlatno doba plina**
- 2. International energy agency (IEA) –
Zlatna pravila za zlatno doba plina**
- 3. Strategija energetskeg razvoja Republike
Hrvatske**
- 4. Brošura: Plinsko gospodarstvo RH – 2011.**

HVALA NA PAŽNJI